

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПРОГРАМА

вступного іспиту до аспірантури
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія

Затверджено вченою радою КНЛУ
Протокол № 16
від 20 травня 2020 р.

Київ – 2020

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 035 Філологія. Рівень вищої освіти «доктор філософії» / Уклад.: доц. Ізотова Н. П., доц. Маріна О. С., проф. Ніконова В. Г., доц. Савчук Р. І., проф. Шимчишин М. М.. – К.: КНЛУ, 2020. – 32 с.

Укладачі: докт. філол. наук, доц. Н. П. Ізотова
докт. філол. наук, доц. О. С. Маріна
докт. філол. наук, проф. В. Г. Ніконова
докт. філол. наук, доц. Р. І. Савчук
докт. філол. наук, проф. М. М. Шимчишин

Схвалено на засіданні кафедри
германської і фіно-угорської філології
імені професора Г. Г. Почепцова
«19» травня 2020 р., протокол № 10

Схвалено на засіданні кафедри
англійської філології, перекладу і філософії мови
імені професора О. М. Мороховського
«19» травня 2020 р., протокол № 18

Схвалено на засіданні кафедри
англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І. В. Корунця
«07» травня 2020 р., протокол № 11

Схвалено на засідання кафедри
іспанської та французької філології
«12» травня 2020 р., протокол № 14

Схвалено на засіданні кафедри
теорії та історії світової літератури
імені професора В. І. Фесенко
«23» квітня 2020 р., протокол № 10

З М І С Т

1. Пояснювальна записка	4
2. Вимоги до здобувачів на вступному іспиті до аспірантури	4
3. Структура і зміст екзамену	5
4. Основні питання із лінгвістики	5
5. Основні питання з перекладознавства	11
6. Основні питання з літературознавства	17
7. Критерії оцінювання вступного іспиту зі спеціальності.....	19
8. Рекомендована література	19
9. Додатки:.....	29
• Орієнтовна схема лінгвостилістичного аналізу й інтерпретації художнього тексту	29
• Орієнтовна схема лінгвостилістичного аналізу й інтерпретації нехудожнього тексту.....	30
• Орієнтовна схема перекладознавчого аналізу.....	31
• Орієнтовна схема літературознавчого аналізу художнього тексту....	32

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

До складання вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 035 Філологія допускаються особи, які мають ступень магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста).

Здобувачі повинні володіти знаннями, навичками та вміннями з університетських теоретичних курсів загального мовознавства, теорії мови (фонетики, граматики, лексикології та стилістики), порівняльної типології, теорії і практики перекладу, теорії літератури, історії зарубіжної та української літератури.

Для проведення іспиту організується комісія у складі п'яти осіб. До складу предметних комісій включаються доктори наук та доктори філософії в галузі Філології, які проводять наукові дослідження за спеціальністю і очолюють виконання відповідної освітньо-наукової програми. Комісія створюється щорічно і діє протягом навчального року.

II. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ НА ВСТУПНОМУ ІСПИТІ ДО АСПІРАНТУРИ

Вступний іспит до аспірантури за спеціальністю 035 Філологія передбачає перевірку й оцінку сформованості у здобувачів мовної та філологічної компетентностей, наявності базових знань із загального мовознавства, теорії мови, порівняльної типології, теоретичних аспектів перекладу та літературознавства, а також здатності самостійно реалізувати здобуті знання в науково-дослідній роботі з актуальних проблем сучасної філології.

Головною вимогою до теоретичної підготовки здобувачів є знання ними сучасних наукових напрямів та підходів до вивчення мови та тексту/ дискурсу, а також ключових мовознавчих, перекладознавчих і літературознавчих парадигм та концепцій. Відповіді здобувача із загального мовознавства, порівняльної типології, теорії іноземної або української мов (теоретична фонетика, теоретична граматика, лексикологія, стилістика), теоретичних проблем перекладознавства та літературознавства, а також історії зарубіжної літератури повинні підтвердити достатньо повне знання (в обсязі програми вищої філологічної освіти) сучасного стану науки про мову та літературні процеси, загальної наукової проблематики та методів науково-дослідного аналізу мовних і художніх явищ. Відповідаючи на питання з теоретичних аспектів вивчення мови та літератури, здобувач повинен повністю розкрити зміст питання, показати своє вміння визначити,

систематизувати та інтерпретувати мовні, перекладацькі та літературно-художні явища, виходячи із загальних закономірностей мовної системи, функціональних аспектів мовних одиниць, тенденцій побудови тексту та дискурсу, принципів і стратегій перекладу, використання перекладацьких трансформацій, розвитку літературних процесів.

III. СТРУКТУРА І ЗМІСТ ЕКЗАМЕНУ

Вступний іспит до аспірантури проводиться за екзаменаційними білетами. Білет складається з трьох питань.

3.1. Питання перше: Загальні і методологічні проблеми лінгвістики, перекладознавства або літературознавства (за спеціалізацією).

Теоретична підготовка здобувача для успішного навчання в аспірантурі вимагає знання основ загального мовознавства, змісту його конкретних галузей та етапів його розвитку, ґрунтовних теоретичних знань з перекладознавства та історико-літературної обізнаності стосовно кожного періоду розвитку світової літератури.

3.2. Питання друге: Загальні і методологічні проблеми лінгвістики, перекладознавства або літературознавства (за іншою спеціалізацією).

Теоретична підготовка здобувача для успішного навчання в аспірантурі вимагає знання основ загального мовознавства, змісту його конкретних галузей та етапів його розвитку, ґрунтовних теоретичних знань з перекладознавства та історико-літературної обізнаності стосовно кожного періоду розвитку світової літератури.

3.3. Питання третє: Методи аналізу та інтерпретації тексту іноземною чи рідною мовами (за спеціалізацією абітурієнта)

Абітурієнт повинен на практиці застосувати вміння лінгвостилістичного, літературознавчого чи перекладацького аналізу й інтерпретації уривку тексту (художнього, публіцистичного, наукового чи науково-популярного), іноземною чи рідною мовами залежно від спеціалізації та напрямку наукового дослідження абітурієнта. (див. Орієнтовні схеми лінгвістичного, літературознавчого та перекладацького аналізів художнього та нехудожнього текстів).

Лінгвостилістичний аналіз та інтерпретація уривку іншомовного (чи україномовного, за відповідною спеціалізацією) художнього тексту включає загальний історико-художній коментар до тексту, короткий виклад змісту уривку і його лінгвостилістичний та загальнолінгвістичний аналіз. При цьому здобувач повинен показати своє вміння бачити текст як єдине художнє ціле,

інтерпретуючи його з урахуванням взаємодії мовних засобів художнього зображення, до яких вдається автор.

Лінгвостилістичний аналіз та інтерпретація іншомовного (чи україномовного, за відповідною спеціалізацією) нехудожнього тексту або його уривку передбачає стислий виклад їхнього змісту, розкриття основних лінгвостилістичних і риторичних особливостей викладу, а також критичний коментар до тексту чи уривку. Здобувач повинен продемонструвати знання жанрових ознак аналізованого нехудожнього тексту, уміння визначати шляхи актуалізації виявів певної соціальної чи наукової ідеології та засобів впливу на адресата.

Перекладацький аналіз уривку тексту включає коментований письмовий переклад суспільно-політичних текстів обсягом 450-500 знаків з іноземної мови українською та з української мови іноземною.

Літературознавчий аналіз художнього тексту передбачає знання історико-культурного контексту, жанрової специфіки та поетико-стильових особливостей тексту.

IV. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ІЗ ЛІНГВІСТИКИ

Загальне мовознавство

- Мовознавство як наука. Місце мовознавства в системі гуманітарних наук. Основні розділи та напрями мовознавства.
- Поняття наукової парадигми, її складники. Причини та напрями парадигмальних змін у лінгвістиці. Сучасні лінгвістичні парадигми.
- Знакова природа мови. Поняття про знак. Типологія знаків. Структура знака. Специфіка мовного знака у контексті унілатерального та білатерального підходів. Своєрідність мови як знакової системи. Знаковість і одиниці мови. Функції мови.
- Мова і мислення. Психофізичні та нейрологічні основи зв'язку мови і мислення. Типи мислення. Внутрішнє мовлення і мислення. Роль мови у процесі пізнання. Сучасні уявлення про співвідношення мови і мислення з погляду когнітології. Мовна і концептуальна картини світу. Завдання та основна проблематика когнітивної лінгвістики. Мета, завдання та актуальні проблеми психолінгвістики й нейролінгвістики.
- Структура мови. Системно-структурна організація мови. Системний характер мови: її системні, асистемні та іносистемні елементи. Парадигматичні, синтагматичні і ієрархічні відношення між мовними одиницями. Теорія ізоморфізму і ієрархія рівнів мови. Система і норма.
- Генеалогічна та типологічна класифікації мов. Мовні універсалиї.
- Мова і суспільство. Своєрідність мови як суспільного явища. Суспільні функції мови. Мова, етнос, держава. Мова і культура. Соціолінгвістика:

предмет, завдання й основна проблематика. Предмет і завдання етнолінгвістики.

- Мова та історія. Причини і закономірності розвитку мови. Синхронія і діяхронія. Зовнішні та внутрішні чинники мовних змін. Темпи мовних змін.
- Традиційні методи лінгвістичних досліджень. Порівняльно-історичний метод. Прийоми зовнішньої і внутрішньої реконструкції. Метод глотохронології. Метод лінгвістичної географії. Методики структурного (структурального) аналізу: дистрибутивний аналіз, аналіз за безпосередніми складниками. Трансформаційний аналіз. Метод компонентного аналізу. Соціолінгвістичні та психолінгвістичні методи аналізу. Лінгвостатистичні методи.
- Сучасні методи лінгвістичних досліджень. Експериментально-фонетичні методи аналізу. Дискурс-аналіз та його різновиди. Лінгвостилістичні методи аналізу тексту. Метод корпусного аналізу. Методики концептуального аналізу мови та тексту.

Теоретична фонетика

- Взаємозв'язок фонетики з іншими лінгвістичними дисциплінами.
- Артикуляційна база англійської / іншої іноземної мови. Її типові риси.
- Фонологічна система англійської / іншої іноземної мови. Фонема як базова одиниця мови; диференційні ознаки й опозиції; алофони фонем (обов'язкові та факультативні).
- Склад як фонологічна й фонетична одиниця. Структура складу в англійській / іншій іноземній мові; фонотактичні особливості та типи складів; функція складу у фонетичній структурі слова.
- Словесний наголос в англійській / іншій іноземній мові. Фонетична природа наголосу; функції наголосу в структурі слова; фонологічно релевантні ступені наголосу та основні акцентні типи слів..
- Інтонаційна система англійської / іншої іноземної мови. Визначення інтонації. Її компоненти та функції. Інтонація дискурсу. Функції інтонації в організації інформаційної структури висловлювання/тексту.
- Сучасна орфоепічна норма англійської / іншої іноземної мови. Тенденції розвитку сучасної англійської / іншої іноземної вимови. Національні стандарти англійської / іншої іноземної вимови, фактори варіативності орфоепічної норми вимови.
- Функціонально-стилістичні відмінності англійської / іншої іноземної вимови. Фоностилістика та риторика мовлення. Проблема типології

інтонаційних стилів мовлення. Базові принципи класифікації функціональних (інтонаційних) стилів сучасної англійської / іншої іноземної мови. Типові просодичні параметри інтонаційного стилю (тон, фразовий наголос, темп, паузація, ритм, тембр).

- Сучасні теоретичні й експериментально-фонетичні дослідження: напрями, підходи, методи, аспекти.
- Типи фонетичної транскрипції у словниках англійської / іншої іноземної мови. Словники англійської вимови: загальна характеристика.

Теоретична граматики

- Загальна характеристика граматичної будови англійської / іншої іноземної мови.
- Мова як система. Парадигматичні та синтагматичні відношення.
- Мова як структура. Рівні мови та їх одиниці.
- Лексичні та граматичні аспекти слова.
- Типи граматичного значення. Граматичні категорії та засоби їх реалізації.
- Проблема частин мови у сучасній англійській / іншій іноземній мові.
- Частиномовна характеристика іменника.
- Граматичні категорії іменника.
- Частиномовна характеристика дієслова.
- Граматичні категорії дієслова.
- Субстантивні словосполучення в англійській / іншій іноземній мові.
- Дієслівні словосполучення в англійській / іншій іноземній мові.
- Речення. Сучасні підходи до вивчення речення.
- Текст. Основні риси та категорії тексту.
- Прагматичний аспект вивчення мовних одиниць. Теорія мовленнєвих актів.
- Аналіз дискурсу. Комунікативні постулати. Імплікатури дискурсу.

Лексикологія

- Слово як основна одиниця словникового складу і як мовний знак. Визначення слова та його основні ознаки. Референтний, функціональний та когнітивний підходи до значення слова.
- Словниковий склад мови як система: лексико-семантичні парадигми (синонімія, антонімія, полісемія, омонімія). Полісемія vs. омонімія. Синонімія як тип семантичних зв'язків у лексичній системі англійської /

іншої іноземної мови. Полярність значення. Антонімія як тип контрастивних зв'язків у лексичній системі англійської / іншої іноземної мови.

- Семантична деривація як один із шляхів якісного збагачення словника. Гіпер-гіпонімія у словниковому складі англійської / іншої іноземної мови
- Словотворення як один із шляхів кількісного збагачення словникового складу мови. Основні способи словотворення (афіксація, словоскладання, конверсія, скорочення, телескопія). Непродуктивні засоби словотворення (звуконаслідування, зворотне словотворення).
- Запозичення у словниковому складі англійської / іншої іноземної мови. Асиміляція запозичень. Типи запозичень у сучасній англійській мові.
- Варіанти та діалекти англійської мови, їх лексичні особливості. Соціальна класифікація словникового складу англійської / іншої іноземної мови.
- Вільні словосполучення. Умови та правила сполучуваності слів.
- Фразеологія. Сталі словесні комплекси як мовні знаки, характерні особливості та основні конститутивні ознаки.
- Енциклопедичні словники vs. лінгвістичні словники. Типи лінгвістичних словників: одномовні (тлумачні, етимологічні, словники сленгу, словники синонімів/антонімів, словники неологізмів, фразеологічні словники, словники-тезауруси, словники сполучуваності, ономастичні словники), двомовні (перекладні), багатомовні словники. Професійні (термінологічні) словники. Орфографічні та орфоепічні словники. Словники іншомовних слів, скорочень.

Стилістика

- Стилістика в системі мовознавчих дисциплін. Ключові поняття лінгвостилістики (стиль, образ, конотація, стилістичний контекст, стилістична синонімія, стилістичні прийоми, ефект ошуканого очікування, конвергенція, висунення).
- Поняття стилістичного значення. Стилістичне значення і конотація. Типи конотативного значення.
- Образ і образність у лінгвостилістиці. Типи образів. Структура метафоричного образу.
- Поняття функціонального стилю. Підходи до визначення та класифікації функціональних стилів. Типологія функціональних стилів

сучасної англійської / іншої іноземної мови та їх загальна характеристика.

- Стилістична диференціація словникового складу сучасної англійської / іншої іноземної мови. Поняття лексико-стилістичної парадигми. Проблемні питання стилістичної класифікації словникового складу сучасної англійської / іншої іноземної мови.
- Загальна характеристика тропеїки сучасної англійської / іншої іноземної мови. Природа фігур і тропів та сфери їх творення. Фігури заміщення (якості та кількості) і фігури суміщення (тотожності, протилежності, нерівності) у контексті стилістичної семасіології. Вербальна, концептуальна та мультимодальна метафора, метонімія, оксиморон.
- Стилістичний синтаксис англійської / іншої іноземної мови. Поняття стилістичного прийому у синтаксисі. Типологія синтаксичних стилістичних прийомів.
- Стилістична фонографеміка: графічна організація тексту та графічні засоби стилістики; асонанс, алітерація, ониматопея.
- Стилістична морфологія сучасної англійської / іншої іноземної мови. Стилістичний потенціал частин мови і службових слів. Стилістичний потенціал граматичних категорій.
- Стилістика тексту. Стилістичне використання текстових категорій.

Основні питання з порівняльної типології

- Історія типологічних і контрастивних досліджень. Види типологічних досліджень. Методи типологічного аналізу.
- Типологія фонетичних/фонологічних та суперсегментних систем англійської / іншої іноземної та української мов. Кількісні та якісні характеристики фонетичних особливостей та фонологічних систем порівнюваних мов. Способи їх зіставного вивчення.
- Критерії й принципи типологічної класифікації лексики. Класи лексичних одиниць, ізоморфні й аломорфні способи словотворення в англійській / іншій іноземній та українській мовах. Основні типологічні класи фразеологізмів у порівнюваних мовах.
- Типологія словотвірних систем англійської / іншої іноземної та української мов. Типи структурно-семантичних моделей словотвору; особливості словотворення в англійській / іншій іноземній та українській мовах.

- Типологія морфемно-морфологічних систем англійської / іншої іноземної та української мов. Засоби вираження морфологічних категорій у порівнюваних мовах.
- Типологія частин мови; основні критерії відокремлення частин мови; класифікація частин мови. Типологічна характеристика іменника в англійській / іншій іноземній та українській мовах.. Типологічна характеристика дієслова у порівнюваних мовах.
- Неповнозначні (функціональні) слова, їх класи в англійській / іншій іноземній та українській мовах. Артикль як детермінант в англійській / іншій іноземній мові та його часткові лексичні й функціональні відповідники в українському мовленні.
- Типологія синтаксичних систем англійської / іншої іноземної та української мов. Типологія словосполучень у порівнюваних мовах. Співвідношення способів синтаксичного зв'язку в словосполученнях у порівнюваних мовах.
- Типологія простого речення англійської / іншої іноземної та української мов. Ізоморфізми й аломорфізми в структурних типах членів речень у порівнюваних мовах. Типологія складного речення в англійській / іншій іноземній та українській мовах. Співвідношення способів синтаксичного зв'язку в реченнях у порівнюваних мовах.
- Типологія стилістичних засобів порівнюваних мов: особливості стилістичної маркованості лексичних, граматичних, фонетичних і синтаксичних одиниць в англійській / іншій іноземній та українській мовах.

V. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ІЗ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Предмет та завдання перекладознавства

- Визначення поняття «переклад». Статус теорії перекладу. Особливості об'єкта та предмета сучасної теорії перекладу. Завдання теорії перекладу.
- Основні розділи теорії перекладу та їх місце серед інших гуманітарних дисциплін. Теоретичний опис окремих видів перекладу.
- Переклад як вид людської діяльності, переклад як процес діяльності людини, переклад як результат творчості перекладача. Перекладознавство як наукова дисципліна. Роль перекладу в розвитку світової культури, взаємозбагаченні культур і зміцненні міжнародних зв'язків.

Історія перекладу

- Зародження перекладацької діяльності. Переклад у Стародавньому Єгипті та Вавилоні. Переклад у перехідний період від стародавнього часу до раннього середньовіччя.
- Переклад у період Середньовіччя. Національні школи й перекладачі Франції, Англії та Німеччини.
- Перекладачі Відродження та Класицизму в Європі. Розвиток перекладацької думки після Гердера в Німеччині. Гумбольдт і «народний дух» у перекладі.
- Переклад у Східній Європі у XV – XVIII ст.
- Переклад у XIX – XXI ст.

Історія перекладу в Україні

- Переклад у Київській Русі в X – XIII ст. Переклад в Україні XIV – XVI ст.
- Переклад Біблії, перевидання перекладів попередніх століть. Зміни орієнтації суспільства на Західну Європу. Перекладачі Києво-Могилянської Академії (Ф. Прокопович, Д. Туптало, Максимовичі). Г. Сковорода – перекладач.
- «Енеїда» - І. Котляревського і початок нової ери в історії української літератури.
- Вільні переклади й переспіви в Росії та в Україні на початку XIX ст. (Г. Державін, О. Жуковський, О. Пушкін, М. Лермонтов; П. Гулак-Артемовський, Л. Боровиковський, О. Білецький-Носенко, Є. Гребінка). Переспіви і вільні переклади у другій половині XIX століття.
- Царські заборони української мови й культури в Україні. Поява видавництва у Галичині.
- Переклад у часи незалежності України (1917 – 1921) та в період Радянського Союзу.
- Переклад у післявоєнний період. Переклад в Україні наприкінці XX століття.
- Сучасний стан перекладознавства в Україні.

Лінгвістичний та нелінгвістичний аспекти перекладу

- Проблема перекладності / неперекладності. Критика нігілістичних та ідеалістичних концепцій у галузі перекладу.
- Комунікативний, мовний, літературний, культурний і семіотичний аспекти перекладу.
- Теорія перекладу і порівняльне вивчення мов. Загальна і спеціальні теорії перекладу.

Переклад і варіативність мови

- Просторова та часова варіативність мови і переклад. Варіанти полінаціональних літературних мов і переклад.
- Врахування належності цільової аудиторії перекладу до носіїв певного варіанту полінаціональної мови.
- Проблеми перекладу віддалених у часі текстів сучасною мовою.

Поняття перекладу як особливого виду комунікації

- Етапи перекладацького процесу і фактори, що впливають на цей процес. Переклад як контакт двох мов і культур. Переклад і двомовність.
- Контекст оригіналу і контекст перекладу. Мовні форми, мовні значення і позамова ситуація під час перекладу. Денотативний, конотативний і прагматичний аспекти перекладу.
- Зміст як інваріант перекладу. Інформативна структура тексту та окремих його елементів (слів, словосполучень тощо). Види екстралінгвальної та лінгвальної інформації у тексті та його врахування під час перекладу.
- Поняття функціональної інформації (домінанти) тексту та її відображення в перекладі.

Поняття точності й адекватності перекладу

- Переклад буквальний, адекватний і вільний. Шляхи досягнення адекватності в перекладі. Проблема одиниці перекладу. Рівні еквівалентності.
- Співвідношення формальних і змістових категорій у визначенні рівнів еквівалентності. Поняття (комунікативної) еквівалентності та еквіваленту.
- Ієрархічна модель еквівалентності В. Н. Комісарова.
- Рівнева модель комунікативно-прагматичної еквівалентності й адекватності у відношенні перекладу.

Теоретичні моделі перекладу

- Теорія закономірних співвідношень, теорія рівнів еквівалентності, трансформаційна, семантико-денотативна, ситуативна та комунікативна моделі перекладу.

Перекладацькі трансформації

- Основні типи лексичних, лексико-семантичних і граматичних перетворень у перекладі: перерозподіл смислових одиниць.
- Структура і лексико-семантична зумовленість перетворень під час перекладу з іноземної мови та іноземною мовою.

- Втрати і компенсації змісту в перекладі. Диференціація значень (синонімічні відповідники), генералізація та конкретизація значень (гіпероніми та гіпоніми).
- Прийом логічного розвитку поняття (метонімічний перенос у перекладі). Прийом перефразування. Векторні заміни у перекладі. Прийоми компенсації та конденсації (компресії).

Різновиди перекладу

- Письмовий переклад, усний переклад. Науково-технічний і художній переклад.
- Жанрові теорії художнього перекладу: специфіка перекладання прозових, поетичних, драматичних творів і кінофільмів.
- Переклад, анотування та реферування. Критерії оцінки якості перекладу.

Загальна характеристика лексико-фразеологічних проблем перекладу

- Види лексико-фразеологічних відповідників згідно з теорією закономірних відповідностей: еквіваленти й аналоги (варіантні відповідники).
- Класифікація типів міжмовних лексичних відповідників за формою (конвергентні та дивергентні), за обсягом переданої екстралінгвальної інформації (повні та часткові), за характером функціонування у мові (константні й оказіональні), за способом перекладу (прямі, синонімічні, антонімічні, гіперонімічні, описові, запозичені).
- Функціональні відповідники.

«Безеквівалентна» лексика і шляхи її відтворення у перекладі

- Транслітерація і транскрипція, калькування, описовий переклад і підстановка.
- Способи відтворення реалій у перекладі.
- Прагматична адаптація елементів, що передають асоціативні реалії.
- Переклад неологізмів.

Специфіка перекладу окремих розрядів лексики

- Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів.
- Експресивне вживання термінів і їхнє відтворення у перекладі.
- Відтворення власних імен, географічних назв, назв установ, організацій, періодичних видань тощо. Роль традиції у перекладі власних імен.
- Переклад інтернаціональної і псевдо інтернаціональної лексики.
- Врахування сполучуваності слів у процесі перекладу.
- Особливості перекладу усталених словосполучень.

Способи відтворення фразеологічних одиниць

- Особливості перекладу ідіоматичної фразеології.
- Збереження (повне та часткове) та втрати образності під час перекладу.
- Відтворення прислів'їв, приказок, крилатих слів та афоризмів.
- Експресивне відтворення фразеології та його відображення у перекладі.

Переклад та лексикографія

- Види лексикографічних посібників. Використання словників різних типів у перекладі: двомовних, багатомовних, тлумачних, синонімічних, фразеологічних, галузевих, словників скорочень тощо.
- Енциклопедії (друковані, он-лайнні та електронні офлайнні), довідники та їх роль у процесі перекладу.
- Ведення перекладацької картотеки та створення словника користувача в електронному словнику.

Граматичні проблеми перекладу

- Граматичні значення та їх відтворення в перекладі. Збіг і розходження граматичних моделей рідної та іноземної мови.
- Відносність граматичних відповідників. Вибір граматичних відповідників залежно від семантико-синтаксичної функції, лексичного наповнення та стилістико-експресивної функції конструкції.

Трансформаційна модель перекладу

- Граматичні трансформації під час перекладу: перестановки, заміни членів речення та частин мови, додавання та вилучення слів.
- Структурна обумовленість граматичних трансформацій. Обов'язкові граматичні заміни при відсутності деяких морфологічних категорій у мові перекладу (наприклад, передавання засобами іноземної мови видових форм рідної мови, функцій артиклів, особливих випадків уживання займенників, конструкцій із безособовими формами дієслів, які відсутні у рідній мові тощо).
- Відтворення модальності у перекладі.
- Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень під час перекладу висловлювання. Конверсивні перетворення.
- Суб'єктно-об'єктна трансформація у перекладі. Трансформація складного речення у просте і навпаки. Заміна підрядності сурядністю та сурядності підрядністю.
- Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлювання у рідній та іноземній мовах. Шляхи подолання інверсії в реченні під час перекладу іноземною мовою.

- Комунікативне членування тексту і його відображення в перекладі.

Стилістичні та прагматичні проблеми перекладу

- Стилістична та прагматична характеристика тексту як цілого та її відтворення у перекладі.
- Поняття комунікативної мети тексту. Відтворення стилістичного забарвлення слів і граматичних зворотів (архаїзми, вульгаризми, канцеляризми, колоквиалізми тощо).
- Експресивна конкретизація під час перекладу рідною мовою.
- Прагматика перекладу. Поняття прагматичної адаптації тексту в перекладі.
- Відтворення стилістичних засобів: повторів, паралелізмів, метафор, метонімії, гри слів тощо. Розкриття алюзій та прихованих цитат. Передавання композиційних особливостей оригіналу.
- Жанрові теорії перекладу. Специфіка перекладу текстів різних жанрів (офіційно-ділових, науково-технічних, публіцистичних і художніх тощо).
- Основні особливості газетно-публіцистичного стилю у рідній та іноземній мовах та їх відображення у перекладі.

Перекладацька діяльність

- Особливості перекладацької діяльності. Організація перекладацької справи в Україні та інших країнах. Елементи наукової організації праці викладача. Інтерпретаційна позиція перекладача.

Усний переклад

- Особливості усного перекладу. Види усного перекладу.
- Послідовний переклад та його особливості. Інтерпретація тексту під час послідовного перекладу. Особливості розумових операцій перекладача у процесі послідовного перекладу.
- Синхронний переклад та його особливості. Специфіка розумових операцій перекладача-синхроніста.
- Деонтологія послідовного та синхронного перекладу.

Новітні інформаційні технології у перекладацькій діяльності

- Поняття про новітні інформаційні технології у перекладацькій діяльності та їх види.
- Історія теорії та практики машинного перекладу.
- Способи перекладу у системах комп'ютерного перекладу. Головні наявні системи комп'ютерного перекладу та їх характеристики.
- Електронна пам'ять перекладача (translation memory) та їх функціональна схема.
- Електронні словники, їх види та характеристики.

- Перекладацькі ресурси Інтернету. Використання мультимедіа-енциклопедій у перекладацькій діяльності.

Науково-технічний переклад

- Поняття фахових мов, їхній рівень абстрактності та пласти лексики. Термін, його особливості, терміносистема.
- Специфіка науково-технічного перекладу, елімінація синонімії, номіналізація термінології. Редагування перекладу науково-технічного тексту.
- Аспекти термінографії. Анотування, реферування та квазіреферування науково-технічних текстів. Запозичення та інтернаціоналізми в термінології.

VI. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ІЗ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Тексти або їхні фрагменти для літературознавчого аналізу (Історико-культурний контекст, жанрова специфіка та поетикально-стильові особливості).

- Бедє Ж. Роман про Трістана та Ізольду.
- Бодлер Ш. Відповідності.
- Гюго В. Собор Паризької Богоматері.
- Еліот Т. С. Порожні люди.
- Камю А. Сторонній.
- Кіплінг Р. Балада про Схід і Захід.
- Пісня про Роланда.
- Пруст М. У пошуках втраченого часу (Том 1. На Сваннову сторону).
- Рембо А. Голосівки (Голосні).
- Сартр Ж.-П. Нудота.
- Флобер Г. Пані Боварі.
- Шекспір В. Гамлет.

Історія зарубіжної літератури

- Періодизація та основні характеристики античної літератури.
- Образ людини в епосі (на матеріалі конкретних художніх творів).
- Естетична та світоглядна своєрідність середньовічної літератури.
- Явище куртуазії у середньовічній культурі та літературі.
- Образи людини та світу в літературі Відродження (на матеріалі конкретних художніх текстів).
- Світоглядні та естетичні засади барокової літератури.
- Образи людини та світу в літературі бароко (на матеріалі конкретних художніх текстів).

- Історико-культурні, світоглядні та естетичні засади літератури французького класицизму.
- Світоглядні та естетичні засади літератури Просвітництва.
- Основні характеристики романтизму.
- Основні характеристики літератури реалізму (на матеріалі конкретних художніх текстів).
- Образ молодого людини в літературі реалізму (на матеріалі конкретних текстів).
- Пошук нового поетичного мовлення у творчості французьких символістів.
- Теорія експериментального роману Е. Золя та її втілення у його художній творчості.
- Порівняльний аналіз образу людини в літературі романтизму, реалізму та натуралізму (на матеріалі конкретних текстів).
- Порівняльний аналіз образу людини в декадентському та неоромантичному текстах (на матеріалі конкретних творів).
- Феномен декадансу в культурі та літературі.
- Основні характеристики літератури неоромантизму.
- Основні характеристики літератури модернізму.
- Неоміфологічні тенденції в літературі модернізму.
- Поетика абсурду в літературі екзистенціалізму.
- Синтез філософії та літератури у творчості екзистенціалістів.
- Феномен Католицького Відродження у французькій літературі ХХ століття.
- Основні характеристики літератури постмодернізму.
- Феномен гри у літературі постмодернізму (на матеріалі конкретних текстів).

Теорія літератури

- Художній образ як форма відображення дійсності.
- Типи художнього образу: алегорія, метафора, символ, міф.
- Поняття роду та жанру в літературознавстві.
- Епічний рід літератури та його основні жанри.
- Ліричний рід літератури та його основні жанри.
- Драматичний рід літератури та його основні жанри.
- Жанрові різновиди роману.
- Біографічний метод у літературознавстві.
- Історико-культурний метод у літературознавстві.
- Психоаналіз у літературознавчих дослідженнях.
- Міфокритика. Загальні характеристики міфу та міфологічного мислення.
- Літературна герменевтика.
- Основні засади наратології.

- Типологія наративної перспективи (фокалізації, точки зору) в художньому тексті.
- Категорія автора у теорії літератури.
- Категорія читача у теорії літератури.
- Порівняльне літературознавство як наука.
- Порівняльно-історичний (генетично-контактний) підхід у літературознавстві.
- Порівняльно-типологічний (зіставний) підхід у літературознавстві.
- Літературна імагологія. Проблема національного характеру і національний образ світу.
- Літературна імагологія. Національні стереотипи.
- Типологія інтертекстуальності: цитата, референція, плагіат, алюзія.
- Типологія інтертекстуальності: пародія, бурлескна травестія, стилізація.
- Інтермедіальність – література серед інших мистецтв.
- Феномен часопростору в літературознавстві.

VII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

При виставленні оцінки за іспит урахується змістовність, ґрунтовність усіх відповідей вступника на питання екзаменаційного білета, його/її орієнтування в науковій літературі за проблематикою питань. Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних питань екзаменаційного білета.

“Відмінно” виставляється при оцінках: 5+5+5 або 5+5+4.

“Добре” виставляється при оцінках: 5+4+4, 5+4+3, 4+4+4, 4+4+3.

“Задовільно” виставляється при оцінках: 5+3+3, 5+3+2, 4+3+3, 4+3+2, 3+3+3, 3+3+2.

“Незадовільно” виставляється при оцінках: 5+2+2, 4+2+2, 3+2+2, 2+2+2.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Загальне мовознавство

1. *Алпатов А.М.* История лингвистических учений. – М.: «Языки русской культуры», 1998.
2. *Березин Ф.М., Головин Б.Н.* Общее языкознание. – М.: Высшая школа, 1979.
3. *Иванова Л.П.* Курс лекций по общему языкознанию. – К.: Освіта України, 2006.
4. *Кодухов В.И.* Общее языкознание. – М.: Высшая школа, 1974.

5. *Кочерган М.П.* Загальне мовознавство. – К.: Академія, 2003.
6. *Краткий словарь когнитивных терминов* / [сост.: Е.С. Кубрякова, В.З. Демьянков, Ю.Г. Панкрац, Л.Г. Лузина]. – М.: Филол. ф-т МГУ им.М. В. Ломоносова, 1997.
7. *Леонтьев А.А.* Основы психолингвистики. – М.: «Смысл», 1999.
8. *Лингвистический энциклопедический словарь* / Гл. ред. В.Н. Ярцева.. – М.: Научное издательство «Большая российская энциклопедия», 2002.
9. *Маслов Ю.С.* Введение в языкознание / Юрий Сергеевич Маслов. – 3-е изд. – М.: Высшая шк., 1998.
10. *Общее языкознание* / Под общей ред. А.Е. Супруна. – Минск: Вышэйшая школа, 1983.
11. *Общее языкознание: Внутренняя структура языка* / Отв. ред. Б.А. Серебренников. – М.: Наука, 1972.
12. *Рождественский Ю.В.* Лекции по общему языкознанию. – М.: Добросвет, 2000.
13. *Селіванова О.О.* Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля-К, 2006.
14. *Семчинський С.В.* Загальне мовознавство. – К.: АТ «ОКО», 1996.
15. *Соломоник А.* Язык как знаковая система / Абрам Соломоник. – М.: Наука, Главная редакция восточной литературы, 1992.
16. *Тарасов Е.Ф.* Социоллингвистика и психолингвистика // Теоретические проблемы социальной лингвистики. – М.: Наука, 1981. – С.140–164.
17. *Aitchison J.* Teach Yourself Linguistics / J. Aitchison. – 6th ed. – Chicago: Contemporary Books, 2008.
18. *Chomsky N.* Language and Thought / Noam Chomsky. – London: The Frick Collection, 1993.
19. *Cutting J.* Pragmatics and Discourse: A resource book for students / Joan Cutting. – Florence: Routledge, 2002.
20. *Encyclopedia of Language and Linguistics* / [eds. E. K. Brown; A. Anderson et al]. — Boston: Elsevier, 2006.
21. *Finch G.* How to Study Linguistics / Geoffrey Finch. – 2nd ed. – New York: Palgrave Macmillan, 2003.
22. *Fromkin V.* An Introduction to Language / Victoria Fromkin, Robert Rodman, Nina Hyams. – 9th ed. – Boston: Wadsworth Cengage Learning, 2011.
23. *Larson R.* Grammar as Science / Richard K. Larson. – Cambridge: The MIT Press, 2010.
24. *Yule G.* The Study of Language / George Yule. – 4th ed. – Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2010.

Теоретична фонетика

1. *Бацевич Ф.С., Помірко Р.С.*, Тенденції розвитку мовознавства в Україні в кінці ХХ ст. // Провідні лінгвістичні концепції кінця ХХ століття. – Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 1996. – С. 3–11.
2. *Гордина М.В.* Фонетика французского языка. – Л., 1973.
3. *Захарова Ю.М.* Інтонаційна організація сучасного англійського мовлення: навчальний посібник. – К.: Вид-во Національна академія служби безпеки України, 2004.
4. *Изучение динамического аспекта сегментных и супraseгментных единиц звучащего текста:* Сборник научных трудов / Дворжецкая М.П., Калита А.А., Стеріополо Е.И. и др.. – К.: КДЛУ, 1998.
5. *Калита А.А.* Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлення: Монографія. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2001.
6. *Кантер Л.А.* Системный анализ речевой интонации. – М.: Вища школа, 1988.
7. *Паращук В.Ю.* Теоретична фонетика англійської мови: Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. – Вінниця: Нова книга, 2009 (2005).
8. *Стеріополо О.І.* Теоретичні засади фонетики німецької мови / Олена Іванівна Стеріополо. - Вінниця: Нова Книга, 2004.
9. *Шахбагова Д.А.* Фонетические особенности произносительных вариантов английского языка. – М.: Высшая школа, 1982.
10. *Crystal D.* The Cambridge Encyclopedia of the English Language. – Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
11. *English Phonetics. A Theoretical Course* / М.А. Соколова, К.П. Гинтовт, И.С. Тихонова, Р.М. Тихонова. – М.: Высш. шк., 1991; Гуманит. изд. центр Владос, 1996.
12. *Phonetics of English: Phonostylistics and Rhetoric in Speech Communication* / М.П. Дворжецька, Т. В. Макухіна, Л. М. Великова, Є. О. Снегірьова.. – Вінниця: Нова Книга, 2005.
13. *Pompino-Marschall B.* Einführung in die Phonetik / Bernd Pompino-Marschall. - Berlin; New York: Walter de Gruyter, 2003.
14. *Roach P.* English Phonetics and Phonology. Third edition. – Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
15. *Wells J.* Longman Pronunciation Dictionary. Eighth Edition. – Harlow: Longman, 2005.

Теоретична граматика

1. *Адмони В.Г.* Теоретическая грамматика немецкого языка. Строй современ. нем. яз. Учеб. пособие для пед. ин- тов по спец. N2103 «Иностр. Языки». - Москва: Просвещение 1986. - 333 с.
2. *Гак В.Г.* Теоретическая грамматика французского языка. – М.: Добросвет, 2000.
3. *Гак В.Г.* Теоретическая грамматика французского языка. Морфология. – М.: Высшая школа, 1986
4. *Гак В.Г.* Теоретическая грамматика французского языка. Синтаксис. – М., 1986
5. *Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г.* Теоретическая грамматика современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1981.
6. *Лайонз Дж.* Введение в теоретическую лингвистику: Пер. с англ / Под ред. и с предисловием В.А. Звегинцева. – М.: Прогресс, 1978.
7. *Сусов И.П.* Лингвистическая прагматика. – Винница: Нова книга, 2009.
8. *Blokh M.Ya.* A Course in Theoretical English Grammar. – М.: Высшая школа, 1994.
9. *Brown G., Yule G.* Discourse Analysis. – Cambridge: Cambridge University Press, 1983
10. *Ilyish B.* The Structure of Modern English. – Л.: Просвещение, 1971.
11. *Morokhovskaya E.Ya.* Fundamentals of Theoretical English Grammar. – К.: Вища школа, 1984.
12. *Pahlow H.* Deutsche Grammatik - einfach, kompakt und übersichtlich. - 1. Auflage. Engelsdorfer Verlag, Leipzig, 2010.
13. *Volkova L.M.* Theoretical Grammar of English: Modern Approach. – К.: Освіта України, 2008.
14. *Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J.* A University Grammar of English. – Moscow: Vyssaja skola, 1982.

Лексикологія

1. *Амосова Н.Н.* Этимологические основы словарного состава современного английского языка. – М.: Изд-во литературы на иностранных языках, 1996.
2. *Арнольд И.В.* Лексикология современного английского языка. – М.: Просвещение, 1986.
3. *Бацевич Ф.С.* Очерки по функциональной лексикологии. – Л. : Издательство "Світ", 1997.
4. *Демська О.* Вступ до лексикографії. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010.

5. *Кунин А.В.* Фразеология современного английского языка. – М.: Изд-во международных отношений, 1972.
15. *Лопатникова Н.Н., Мовшович Н.А.* Лексикология современного французского языка. – М.: Высшая школа, 1982
16. *Никитин М.В.* Курс лингвистической семантики. – СПб.: Науч. центр проблем диалога, 1997.
17. *Раєвська Н.М.* Лексикологія англійської мови: Підручник. – 4-е вид, випр. і доп. – К.: Вища шк., 1979.
18. *Селиванова Е.А.* Когнитивная ономазиология. – К.: Издательство Украинского Фитосоциоцентра, 2000.
19. *Харитончик З.А.* Лексикология английского языка. – Минск: Вышэйшая школа, 1992.
20. *Харитончик З.А.* Очерки о языке. Теория номинации. Лексическая семантика. Словообразование. Избранные труды. – Минск: Изд-во МГЛУ, 2004
21. *Arnold I.V.* The English Word. – М.: Просвещение, 1988.
22. *A Course in Modern English Lexicology.* – 2nd ed., rev. and enlarged. – М.: Vyshaja skola, 1979.
23. *English Lexicology: Seminars /* Сост. И.Г. Аникеевко, Л.Ф. Бойцан. – К.: Ленвит, 2006.
24. *Jackson H. and E. Zé Amvela* Words, Meaning and Vocabulary. – 2nd Edition. – London; New York : Continuum, 2007.
25. *Lipka L.* An Outline of English Lexicology. – 2 ed. – Tübingen: Niemeyer, 1992.
26. *Schlaefter M.* Lexikologie und Lexikographie: eine Einführung am Beispiel deutscher Wörterbücher / von Michael Schlaefter. – Ausgabe: 2., durchges. Aufl. – Berlin: Schmidt, 2009.
27. *Stepanova M., Cernyseva I.* Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache = Leksikologija sovremennogo nemeckogo jazyka / M. D. Stepanova ; I.I. Cernyseva. – Moskva: Academia, 2003.
28. *Stubbs M.* Words and Phrases: Corpus Studies of Lexical Semantics. – Oxford: Blackwell Publishing, 2001.

Стилістика й інтерпретація тексту

1. *Арнольд И.В.* Стилистика современного английского языка. (Стилистика декодирования)): Учеб. пособие. – Л.: Просвещение, 1981 (1973).
2. *Брандес М.П.* Стилистика текста. Теоретический курс: Учеб. – М.: Прогресс-Традиция; ИНФРА – М.: Высшая школа, 2004.
3. *Воробьева О.П.* Текстовые категории и фактор адресата. – К.: Вища школа, 1993.

4. *Гальперин И.Р.* Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
5. *Долинин К.А.* Интерпретация текста. – М.: Просвещение, 1985.
6. *Долинин К.А.* Стилистика французского языка. – М.: Просвещение, 1987.
7. *Єфімов Л.П., Ясінецька О. А.* Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2004.
8. *Кухаренко В.А.* Интерпретация текста. – Одеса: Латстар, 2002 (М.: Просвещение, 1988, 1979).
9. *Новое в зарубежной лингвистике.* Вып. IX: Лингвостилистика. – М.: Просвещение, 1980.
10. *Степанов Ю.С.* Французская стилистика. – М.: Высш. шк., 1965.
11. *Стилистика английского языка: Учебник / Мороховский А.Н., Воробьева О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В.* – К.: Вища школа, 1991 (1984).
12. *Тураева З.Я.* Лингвистика текста. – М.: Просвещение, 1986.
13. *Galperin I.R.* Stylistics. 3d ed. – М.: Высшая школа, 1981.
14. *Izotova N.P., Redka I. A.* Overcoming Challenges in Fiction: Навчально-методичний посібник з англійської мови для самостійної роботи (IV курс, факультет германської філології). – К.: Вид. центр КНЛУ, 2013.
15. *Kukhareno V.A.* A Book of Practice in Stylistics: A manual. – Vinnytsia: Nova knyha, 2003.

Порівняльна типологія

1. *Аракин В.Д.* Сравнительная типология английского и русского языков. – Л.: Просвещение, 1989.
2. *Аракин В.Д.* Типология языков и проблема методического прогнозирования. – М.: Высшая школа, 1989.
3. *Гак В.Г.* Сравнительная типология французского и русского языков. – М., 1989.
4. *Дубенко О.Ю.* Порівняльна стилїстика англійської та української мов. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2005.
5. *Жлуктенко Ю.О.* Порівняльна грамати́ка англійської та української мов. – К.: Радянська школа, 1960.
6. *Кацнельсон С.Д.* Типология языка и речевое мышление. – Л.: Наука, 1972.

7. *Корунець І.В.* Порівняльна типологія англійської та української мови. – К.: Вища школа, 1995; Вінниця: Нова книга, 2003.
8. *Кочерган М.П.* Основи зіставного мовознавства. – К.: Академвидав, 2006.
9. *Лалаян Н.С.* Порівняльна граматики німецької та української мов : навч. Посібник для студ. вищих навч. закладів. – Вінниця : Нова книга, 2013.
10. *Швачко К.К., Терентьев П.В., Янукян Т.Г., Швачко С.А.* Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. – К.: Вища школа, 1977.
11. *Широкова А.В.* Сравнительная типология разноструктурных языков. – М.: Добросвет, 2000.

Перекладознавство

1. *Андрієнко Т.П.* Стратегії очуження й одомашнення в перекладі художнього дискурсу з англійської мови на українську. – К.: Вид-во Київ. Міжнародн. у-ту, 2011.
2. *Акуленко В.В.* Вопросы интернационализации словарного состава / В.В. Акуленко. – Х.: Издательство Харьковского государственного университета, 1992.
3. *Бархударов Л.С.* Язык и перевод / Л.С. Бархударов. – М.: Высшая школа, 1975.
4. *Брандес М.П., Провоторов В.И.* Предпереводческий анализ текста (для институтов и факультетов иностранных языков): учебное пособие / М.П. Брандес, В.И. Провоторов. – 3-е издание, стереотип. – М: НВИ ТЕЗАУРУС, 2001.
5. *Власов С., Флорин С.* НЕпереводимое в переводе / С. Власов, С. Флорин. – М.: Международные отношения, 1980.
6. *Коммисаров В.Н.* Общая теория перевода / В.Н. Коммисаров. – М.: ЧеРо, Юрайт, 2000.
7. Григорій Кочур український переклад: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – К.: Ірпінь, 27 – 29 жовтня 2003 р. / Редкол.: О. Чередниченко, Р. Зорівчак, Л. Коломієць, А. Кочур. – К.; Ірпінь: Перун, 2004.
8. *Зорівчак Р.П.* Реалія і переклад / Р.П. Зорівчак. – Львів: Видавництво при Львівському університеті, 1989.
9. *Кальниченко О.А., Подміног В.О.* Історія перекладу та думок про переклад у текстах та коментарях. Частина перша: загальні питання. Стародавні часи. Навчальний посібник / О.А. Калениченко. – Харків: Вид-во НУА, 2005.

10. *Кальниченко О.А., Полякова Ю.Ю.* Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років: Хрестоматія вибраних праць. – Вінниця, Нова книга, 2011.
11. *Карабан В.І.* Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2002.
12. *Карабан В.І., Борисова О.В., Колодій Б.М., Кузьміна К.А.* Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську): Навчальний посібник / В.І. Карабан та ін. – [За ред. проф. Карабана В.І.]. – Вінниця: Нова книга, 2003.
13. *Коваленко А.Я.* Общий курс научно-технического перевода: Пособие по переводу с английского языка на русский / А.Я. Коваленко. – К.: Фирма «ИНКОС», 2003.
14. *Коломієць Л.В.* Український художній переклад: від давнини до сучасності / Коломієць Л.В. // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – №2. – С. 50–54.
15. *Корунець І.В.* Вступ до перекладознавства: Підручник / І.В. Корунець. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 512 с.
16. *Корунець І.В.* Нарис з історії західноєвропейського та українського перекладу: навч. посібник / І.В. Корунець. – К.: КДЛУ, 2000.
17. *Корунець І.В.* Теорія і практика перекладу: Підручник / І.В. Корунець. – Вінниця: Нова книга, 2000.
18. *Мирам Г.* Профессия: переводчик / Г. Мирам. – К.: Ника-центр, 2006. – 160 с.
19. *Семене О.Е., Панасьєв А.Н.* История перевода / О.Е. Семене, А.Н. Панасьєв. – К.: Либідь, 1991. – 365 с.
20. *Стріха М.В.* Данте й українська література: досвід рецепції на тлі «запізнілого націєтворення» / М.В. Стріха. – К.: Критика, 2003.
21. *Стріха М.В.* Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (XII – XX ст.): Курс лекцій / М.В. Стріха // Записки перекладацької майстерності 2000–2001». – Том 2: Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (XII – XX ст.) / Львів. нац. у-т ім. І. Франка, Центр гуманітарних досліджень; упор. М. Габлевич. – Л.: Простір-М, 2002. – С. 6–139.
22. *Стріха М.В.* Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. – К.: Факт, 2006

23. *Ткачук В., Чумак Г.* Теорія і практика машинного перекладу: Навчальний посібник до курсу теорії і практики перекладу / В. Ткачук, Г. Чумак. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. – 72 с.
24. *Чередниченко О.І.* Про мову та переклад / О.І. Чередниченко. – К.: Либідь, 2007. – 248 с.
25. *Швейцер А.Д.* Теория перевода: статус, проблемы, аспекты / А.Д. Швейцер. – М.: Наука, 1988. – 215 с.
26. *Чужакин А.П.* Общая теория перевода и переводческой скорописи. Курс лекцій / А.П. Чужакин. – М.: Р. Валент, 2002. – 160 с.
27. *Benjamin D.* Translation and the Nature of Philosophy: A. New Theory of words / A. Benjamin. – London and New York: Routledge, 1989. – 193 p.
28. *Bowen D., Bowen M.* Interpreting Yesterday, Today and Tomorrow / D. Bowen, M. Bowen. – Binghamton: SUNY at Binghamton, Center for Research in Translation, 1990. – 183 p.
29. *Budick S, Iser W.* The Translatability of the Space Between / S. Budick, W. Iser. – Palo Alto: Stanford University Press, 1996. – 346 p.
30. *Catford J.C.* A. Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics / J.C. Catford. – London: Oxford University Press, 1965. – 103 p.
31. *Clifford J.* Routes: Travel and Translation in the Late Twentieth Century / J. Clifford. – Cambridge, London: Harvard University Press, 1997. – 408 p.

Літературознавство

1. *Баррі П.* Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко. – К.: Смолоскип, 2008.
2. *Будний В. Ільницький М.* Порівняльне літературознавство: підручник – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
3. *Ваховська Н. Л.* Література кінця ХІХ-початку ХХ ст. – К.: КНЛУ, 2005.
4. *Галич О., Назарець В., Васильєв Є.* Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. Галича О. – К.: Либідь, 2006.
5. *Западноевропейский театр от эпохи Возрождения до рубежа ХІХ–ХХ вв./* Отв. ред. М. Ю. Давыдова. – М.: РГГУ, 2001. – С. 349–434.
6. *Зарубежная литература второго тысячелетия. 1000 – 2000 /* Под ред. Л. Г. Андреева. – М.: Высшая школа, 2001.
7. *Зарубежная литература ХХ века /* Под ред. Л. Г. Андреева. – М.: Высшая школа, 1996. – С. 26–90.
8. *История французской литературы /* Л. Г. Андреев, Н. П. Козлова, Г. К. Косиков. – М.: Высшая школа, 1987.
9. *Компаньон А.* Демон теории. Литература и здравый смысл / Пер. с франц. С. Зенкина. – М.: Издательство им. Сабашниковых, 2001.

10. Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка / Упор. і наук. ред. Д. Уліцька. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
11. Літературознавча енциклопедія: У 2-х томах / Автор-укладач Ковалів Ю. І. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – Т. 1, Т. 2.
12. *Наливайко Д. С.* Искусство: направления, течения, стили. – К.: Мистецтво, 1985. – Т. 1, Т. 2.
13. *Наливайко Д.С., Шахова К.О.* Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. – К.: Заповіт, 1997.
14. *Наливайко Д.* Компаративістика й історія літератури. – Х.: Акта, 2007.
15. *Наливайко Д.* Теорія літератури й компаративістика. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
16. *Поэтика: словарь актуальных терминов и понятий / Глав. науч. ред. Н. Д. Тамарченко.* – М.: Издательство Кулагиной; Intrada, 2008.
17. *Пьеге-Гро Н.* Введение в теорию интертекстуальности / Пер. с франц. Г. Косикова. – М.: ЛКИ, 2008.
18. Сучасна літературна компаративістика: антологія / за ред. Д. Наливайка. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009.
19. *Ткаченко А.* Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К.: Правда Ярославичів, 1998.
20. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX сторіччя: Історико-естетичний нарис. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007

ДОДАТОК 1

Орієнтовна схема лінгвостилістичного аналізу й інтерпретації художнього тексту

Аналіз та інтерпретація уривку художнього тексту передбачають:

1. Короткий огляд біографії та творчої діяльності автора запропонованого тексту. Розкриття особливостей індивідуального авторського стилю
2. Визначення жанрових ознак твору, його місця в літературній спадщині автора, а також у контексті літератури конкретної країни чи світової літератури.
3. Короткий виклад змісту запропонованого уривку з визначенням місця й часу дії, її безпосередніх учасників та перебігу основних подій.
4. Огляд композиційних особливостей тексту: його побудова, форма презентації, оповідна перспектива.
5. Характеристика стилістичної тональності тексту та ставлення автора/ оповідача до зображуваного.
6. Комплексний лінгвістичний аналіз уривку із визначенням ролі й місця мовних (граматичних, лексичних, словотвірних, тропеїчних) засобів у побудові смислової перспективи тексту з опорою на найбільш значущі лінгвостилістичні (фонетичні, графічні, морфологічні, лексичні, синтаксичні, семасіологічні) стилістичні прийоми в аспекті їх ролі у створенні домінантних стилістичних ефектів. При цьому передбачається вміння здобувача аналізувати текст як єдине художнє ціле з орієнтацією на зіставлення та взаємодію мовних засобів художнього зображення, які використовуються автором.
7. Визначення головної ідеї проаналізованого тексту, реконструкція його смислової структури на основі виявлення особливостей взаємозв'язку форми та змісту, висловлення власної думки щодо прочитаного.

ДОДАТОК 2

Орієнтовна схема лінгвостилістичного аналізу й інтерпретації нехудожнього тексту

1. Зазначте **автора** та **джерело** тексту (газета, журнал, науковий вісник, наукова монографія, збірник статей і т.ін.)
2. Проаналізуйте **заголовок/назву** публікації. Визначте основні риси заголовку, що впливають з традицій тієї чи іншої лінгвокультури. Прокоментуйте застосування у заголовку стилістичних засобів та прийомів.
3. Стисло викладіть **зміст** тексту.
4. Визначте, які **види обґрунтування** (*дедуктивний чи індуктивний*) використовує автор для аргументації чи пояснення фактів.
5. Проаналізуйте **формальну організацію** тексту (*вступ, основна частина, висновки*). Які техніки написання вступу та висновків використовує автор? (звертання до читача, згадування відомої інформації, риторичні питання, визначення причин написання статті, передбачення на майбутнє, підсумовування, посилання на інших авторів)?
6. Визначте **основні характеристики** аналізованого тексту: стиль з урахуванням цільової аудиторії (офіційний, неофіційний), **тональність** (іронічна, гумористична, інтригувальна, академічна, переконувальна, дидактична тощо), **форма викладу** (авторське мовлення, непряма мова, пряма мова, наукова дискусія, узагальнення тощо).
7. Визначте **стилістичні особливості** тексту: підбір лексики, використання термінології, синтаксичних конструкцій, засобів візуалізації і т.ін. Проаналізуйте основні риторичні фігури і стилістичні засоби та досягнутий ефект.
8. Визначте характер **авторизації** тексту: відсторонений чи залучений, з прямим чи опосередкованим вираженням думки, з наполегливою чи м'якою аргументацією. Прокоментуйте ідеологічну/наукову позицію автора та її відображення в тексті.
9. Розкрийте Ваше власне ставлення до проблеми, висвітленої у тексті, Чи погоджуєтеся /не погоджуєтеся Ви з автором? Аргументуйте свою думку.

ДОДАТОК 3

Орієнтовна схема перекладознавчого аналізу

1. Визначити функціональний стиль / дискурс, а також жанр / тип тексту вихідного тексту.
2. Окреслити функціонально-стилістичну специфіку стилю / дискурсу, жанру / типу тексту в вихідній лінгвокультурі / цільовій лінгвокультурі.
3. З'ясувати лексико-семантичну, граматичну, синтаксичну домінанти вихідного тексту.
4. Виокремити ідіостилістичні й текст-типологічні / жанрові *домінуювальні* / *інваріантні* характеристики вихідного тексту.
5. Виокремити ідіостилістичні й текст-типологічні / жанрові *факультативні* / *варіативні* характеристики вихідного тексту.
6. Описати ключові «зони» перекладацьких труднощів відповідно до функціонально-стилістичної приналежності вихідного тексту з акцентом на ідіостилістичних й текст-типологічних його складових.
7. Проаналізувати адекватність / еквівалентність перекладацьких рішень у відтворенні текст-типологічних / жанрових ознак вихідного тексту в перекладі.
8. Проаналізувати адекватність / еквівалентність перекладацьких рішень у відтворенні ідіостилістичних ознак вихідного тексту в перекладі.
9. Установити ступінь адекватності / еквівалентності вихідного тексту в перекладі.
10. Надати свої рішення окремих перекладацьких завдань перекладу запропонованого для аналізу вихідного тексту.

ДОДАТОК 4

Орієнтовна схема літературознавчого аналізу художнього тексту

1. Історико-культурний контекст:
  - епоха;
  - напрям чи течія, до якої належить поданий текст;
  - характеристика базових кодів (історичний момент; уявлення про людину і світ у цей час; провідні образи, теми, мотиви тощо).
2. Жанрова специфіка. Слід вказати, до якого жанру (жанрового різновиду) належить аналізований текст або його фрагмент, і дати визначення цього жанру (жанрового різновиду).
3. Поетикально-стильові особливості. Необхідно знайти в аналізованому тексті чи його фрагмента структурні та стильові маркери відповідного напрямку, течії та проінтерпретувати їх.